

Kap 62 : ”2007/11 – Dilettanten”

P g a den schablonmässiga vördnad eller förakt som ägnas även CPs nybörjarprestationer är det svårt att betygsätta dem. Jag börjar med fotoboken En glimt av paradiset. Fotografierna visades 2007 på en utställningen i Uppsala och 2008 även på Svensk-Finska kulturcentret på Hanaholmen i Esbo, Finland, fotobiennalen i Liège, Belgien, på Waldemarsudde och på Solliden. De betraktades som ett gesällprov för designutbildningen. Även fotografier från filmen Expedition Linné ställdes ut men CP förefaller inte ha haft med dessa att göra.

CP hänvisade till Mattias Klum som sin största inspirationskälla för boken. Det mest återgivna fotografiet var en närbild av en solros med en humla som flög över den som över ett landskap. Det fanns ett djup i bilden genom att ytterligare solrosor skyntade på avstånd. CPs egen favorit var en extrem närbild av taggiga rosenstjälkar – rena törnrosaskogen. Jag har bara hittat positiva omdömen om boken: Bilderna var visserligen inga mästerverk men de var professionella och tydde på ett väl utvecklat bildsinne. Klum själv tyckte att CP hade en del kvar rent tekniskt men att han var öppen, lekfull, ”hade en associativ förmåga” och såg bilder där ingen annan gjorde det. Klum uttalade sig även om CP som allt-i-allo: ”Han är jättebra att jobba med. Prinsen är punktlig, samvetsgrann, positiv och målmedveten. Han ger aldrig upp och klagar aldrig. Om vi till exempel skulle stiga upp tidigt och vandra i regnet uppför ett berg, gnällde alla, inklusive jag själv. Men prinsen tyckte bara att det var roligt.”¹

*

När CP våren 2007 vann tävlingen om logotypen för Martha's Vineyard Museum tog marknadschefen Monika Törnqvist för företaget Mema/GAB – kunglig hovleverantör av silverbestick m m – kontakt med honom för ett samarbete. Detta resulterade i ett avtal om en nydesignad silverserie som nu omfattar 12 delar: Kniv, gaffel, sked, förrättsgaffel, förrättskniv, efterrättssked, kaffesked, tårtspade, selterglas, vas, liten och stor ljusstake. Uppdraget var att tänka ”nytt och samtida” vilket uppenbarligen lyckades. Bestickserien kniv, gaffel & sked (CPB 2091) blev upptagen i Nationalmuseums samlingar med motiveringen att designen hade en modern form som kändes nytänkande inom sin genre.

Mema/GAB uppger att besticken blivit en kommersiell succé och är en av företagets storsäljare. Målgruppen för försäljningen uppges vara kvinnor över 40 år som köper en uppsättning bestick till sig själva för att användas till fest och vardags. Första året såldes i storleksordningen 5000 bestick. Även senare har besticken varit bland Mema/GABs fem bästa säljare. Med tanke på priserna är det en smula förvånande: Kniv (999 kr), gaffel (749 kr), sked (429 kr). Omsättningen för CPs designbolag CPhB Design AB var dock hela tiden låg: 2008 30 tusen, 2009 125 tusen, 2010 95 tusen, 2011 92 tusen & 2012 132 tusen (med en vinst på 3000 kr). Tillverkningskostnaderna måste vara höga. För Mema/GAB förefaller initialt reklamvärdet varit det viktigaste och att deras hantverksproduktion kunnat hållas igång.

Pressvisningen av besticken ägde rum på Svenskt Tenn den 27 mars 2009. Den var både välbesökt och väldirigerad. CP lade ut texten om sin design: ”Bra design är tidlös. Själv gillar jag det enkla och råa. Det kan ha något med uppväxten att göra, att det inte alltid var så enkelt dukat hemma hemma hos oss! ... [Själv har jag] en enormt blandad smak i mitt hem. Där finns allt från enkelt sparsmakat svenskt till asiatisk design, bord och skåp och sådant. [Jag är mest nöjd med] mitt middagsbord i grov ek. Där dukar jag ofta med bestick direkt på skivan,

¹ Åsa Bönnelyche. Prins Carl Philip brädade Mattias Klum. Svensk Damtidning, 2007-03-15.

det är bara ibland som jag använder vit duk.” Han hoppades att besticken skulle komma att säljas även utomlands.²

Marknadschefen Monika Törnqvist hade också förhoppningar om homosexuella män som målgrupp. Detta hade att göra med att CPs fördelaktiga utseende gjort honom till en särskild favorit bland dessa. Skvaller om CP började tidigt publiceras på sajten Sylvester.se. Därefter hade tidningen QX 1999-2001 en lång serie bilder av honom under rubriken Månadens Carl Philip för att slutligen februari 2001 utnämna honom till Sveriges sexigaste man. Populariteten uppges stå i sig.³ Tillfrågad om saken har CP svarat: ”Det är lite speciellt, men att vara omtyckt är alltid trevligt.”

Besticken anklagades senare för att vara plagiat av Austrian Airlines bestickserie från 1966 formgiven av N Denzel. De var heller inte särskilt bekväma att använda. Göteborgs-Posten provat en uppsättning: ”Att ta sig igenom söndagssteken [med prins Carl Philips bestick] är en plågsam upplevelse. Blodet på tallriken kommer inte enbart från filén. Skaften tränger in i handflatan. Om du överhuvudtaget får grepp om de taniga små vill säga.”⁴

CP handleddes under slutskedet av formgivaren m m Eric Ericson eftersom han inte hade erfarenhet av gjutning. Det skall ha gällt konverteringen av 2D-ritningar eller skisser till 3D-CAD.

I samband med lanseringen av CPs ljusstakar & vas den 13 december 2011 intervjuades han av ordf i föreningen Nutida svenskt silver Elsebeth Welander-Berggren med allmänt hållna frågor som ”vill du satsa på design?” och ”hur har du arbetat med den här kollektionen?”. CP: ”Jag vill verkligen lägga mer tid på design. Men det gäller att hitta tiden. Att hitta balansen med alla officiella uppdrag som jag också har. Det har varit en relativt kort process [med designen] där jag har mejlat och kommit med förslag till silversmederna. Det har varit otroligt roligt och har gått riktigt smidigt.” Detta med officiella uppdrag var nog inte hela sanningen. CP hade lämnat in sina handgjorda skisser till Eric Ericson i augusti och därefter besökt Alnarp, uppvaktat sina flamma Sofia Hellqvist, tävlat i Porsche Carrera Cup, skrivit på B-uppsatsen för Lantmästarutbildningen och även gjort Sofia sällskap en månad till Thailand & Sydafrika. Offentliga uppdrag var det bara en dag i veckan. De involverade silversmederna satt med vid lanseringen men undanbad sig frågor.

*

Den 25 mars 2010 lanserade CP en eldskärm eller gnistskydd CPB 2101 – även nu på Svenskt Tenn. Svenskt Tenn var även uppdragsgivare. Det var en tung pjäs tillverkad i gjutjärn. Motivet var gamla slottet Tre kronor. Namnet var ”Slottet brinner”. Priset var 14.500 kronor. Namnet var välfunnet. När det brann i spisen såg det precis ut som slottet stod i lågor. Enligt CP var det den första i en serie produkter med anknytning till den svenska historien.

Under presskonferensen fick CP frågor från auditoriet som han vägrade besvara. I stället intervjuades han av Svensk Forms VD Ewa Kumlin. Efteråt kom frågan varför. Svenskt Tenns marknadschef Thommy Binfeld fick det till att det var ett sätt att visa respekt för kungligheter – att inte ifrågasätta dem. En av journalisterna tyckte skärmen var väl lik en motsvarande design av Matteo Mecchi ”Rom brinner” och skickade denne ett mejl. Mecchi

² Pamela Andersson. Designprinsen. Queen/Tidningen S, 2009:3.

³ Anders Backlund. Carl Philip vill ha en bög på gaffeln. Qx.se, 2009-03-28.

⁴ Mark Isitt. [Prinsens bestick.] Göteborgs-Posten, 2010-05-26.

var inte alltför upprörd. Mängder av idéer flöt omkring och han hade inte patent någon av dem.

Queen/Tidningen S fick en exklusiv intervju: ”Efter presskonferensen dröjer det ungefär en halvtimme innan S exklusivt slussas upp för trappan och in bakom ett draperi med klassiskt Josef Franktyg. Prinsen tittar djupt in i ögonen när han tar i hand och hälsar. I rummet står två gigantiska fåtöljer där vi slår oss ned och mellan oss står ert litet bord. Med i rummet är också en representant från hovet [förmodligen CPs sekreterare Anita Söderlind] som antecknar genom hela intervjun.”⁵ Som vanligt gav CP diffusa svar på allt. Det framgick dock att han utgått från gamla kopparstick, gjort designarbetet med ett CAD-program och att han under arbetet haft koncentrationssvårigheter p g a sin dyslexi.

CP lämnade också ut lite detaljer om sitt designbolag CPhB Design AB – grundat den 22 februari 2008. CP var ende ägaren. VD var förste hovintendent Carl Reuterswärd. Övriga ledamöter var hovauditören Axel Calissendorff och reklammannen Michael Storåkers. CP klagade i en senare TV4-intervju över svårigheten att få ärliga omdömen från omgivningen om vad han producerade. ”Folk runt omkring är aldrig helt uppriktiga, så är det alltid. Man får försöka hitta folk som man litar på, som är uppriktiga och som vet något om design.”⁶ Rollen av sanningssägare fylldes även denna gång av Eric Ericson som handledde projektet och gjorde delar av designarbetet. Han ville förbli anonym vilket 2.5 år senare ledde till en animerad debatt om vem som gjort vad och varför.

Den ursprungliga tanken tycks ha varit att Ericson på samma sätt som med besticken skulle hjälpa CP att konvertera sina skisser till 3D-CAD. Det var oväntat tidskrävande och Ericson påstod efteråt att CPs arbetsinsats varit minimal. CP höll med men sade att det berodde på hans fortsatta studier – en sanning med många modifikationer. CP var terminsstarten i Alnarp. Därutöver uppvaktade han sin flamma Sofia Hellqvist och han representerade: Januari till mars 2010 var det en invigning, en audiens, en dag svenska idrottsgalan, tre dagar svenska rallyt och 12 dagar vinter-OS i Vancouver. Under tiden som CP sysslade med annat satt där Ericson med sitt handledaransvar, sina obetalda (?) designinsatser och en nalkande deadline. Irriterad är bara förordet. ”Han skulle behöva satsa hårdare som alla designers. Det krävs mycket, mycket hårdare jobb och man måste vara dedikerad. Jag upplever inte honom som någon som sitter uppe till fem på morgonen och ger sig fan på att göra något hela vägen. Ska det bli bra krävs det hårt arbete. [Det här är inte seriöst.]”⁷

Cirka 100 exemplar av gnistskyddet såldes. Svenskt Tenn erbjöd pengarna tillbaka om man kände sig lurad av att Ericsons insats inte framgått. Slutsatsen är nog att CP borde skilja mera på sina roller som prins, student, älskare och företagare.

*

2011 bildade CP ytterligare ett bolag Bernadotte & Kylberg AB tillsammans med sin gamle handledare Oscar Kylberg. Omsättningen 2012 var 25 tusen (med en förlust på 4300 kr). Ordf i styrelsen var förste hovintendent Carl Reuterswärd. Oscar Kylberg var ledamot. Suppleanter var brodern Richard Kylberg & reklammannen Michael Storåkers.

⁵ Beatrice Birkeldh. Tidningen S möter Carl Philip. Queen/Tidningen S, 2010:5.

⁶ Tilde de Paula. Formgivarprinsen. TV4, Nyhetsmorgon, 2010-03-28.

⁷ Sindra Grahn. [Intervju med Eric Ericson.] SVT, 2013-10-21.

Bolaget formgav för Gustavsbergs porslinsfabrik en kombination av skål och tallrik i ugnsfast stengods som de kallade för skålrrik. Skålrrikarna ingick i en serie Svenska Djur. Det fanns fyra varianter: Mullvad, Skogshare, Gräsand & Rödräv. Inspirationen påstods komma från Beatrix Potters sagodjur som Kylbergs syskonbarn var mycket förtjusta i. Särskilt barnvänliga var de dock inte. Omdömet var att användningsområdet var oklart och att särskilt skogsharens öronen var lättknäckta. Kanske passade de till doppresenter men då fick de i så fall inte packas upp förrän barnet fyllt 18. Ingen av dem hade någon tidigare erfarenhet av keramik varför idéerna bollades mellan dem och hantverkarna till dess alla var nöjda. När Gustafsberg sedan sålde in produkterna till NK presenterades CP under pseudonym för att produkterna skulle få en rättvis bedömning.

Bolaget formgav även en handvävd matta i återvunnet fallskärmstyg för Vandra Rugs. Mattan tillverkades i ett enda exemplar och auktionerades ut på Bukowskis. Behållningen gick till World Childhood Foundation. Ytterligare ett arbete har varit sprutlackeringen av Volvo Polestars racerbiler.

2012-2013 fortsatte CP (oklart vilket bolag) med en serie dekorativa små fat med motiv av hotade arter ur den svenska rödlistan: fälthumlan, mjältbräken, fjällugglan, större ekbock & grönläckig padda. Det var ett samarbete med Rörstrand. CP stod för idén. Formgivare var Anna Lerinder. Illustratör var Stefan Hörberg.⁸ Det var i och för sig inget fel på artiklarna men kontrasten mellan den högtravade presentationen och det blygsamma formatet väckte som alltid en viss munterhet. Konceptet hade vissa likheter med Gustafsbergs serie Arter i fara (1973) formgiven av Paul Hoff och CP anklagades ännu en gång för plagiat. I en intervju efteråt sade sig CP beundra den franske industridesignern Philippe Starck – att denne arbetade i så många olika stilar.

Vinter-OS 2014 presenterade CP & Kylberg den utlovade klädkollektionen – en skidjacka i unisex-modell på klädfirman Hunter. Det var dock för sent på säsongen för att den skulle sälja. CPs namn nämns ej varför han förmodligen även denna gång medverkat under pseudonym för att produkten skulle få en rättvis bedömning. Till hösten var det hemtextil i geometriska mönster – kuddar, handdukar, överkast, mattor m m – att säljas på Åhléns. Duon meddelade att samarbetet skulle fortsätta in på 2015.

*

CG hade tagit med CP på biltävlingar så länge han mindes. 1996 tog CG med CP till Barkarby där han fick köra gokart under överinseende av racerföraren Jan ”Flash” Nilsson (1960-). CP och ”Flash” fann varandra. Denne hade börjat sin bana med gokart och CP skaffade sig en gokartlicens 2003. Under 2004 diskuterade CP och ”Flash” en eventuell framtid som tävlingsförare på deltid och under sommaren gick han en utbildning i Falkenberg för en nationell racinglicens.

Gokartdebuten var ”Red Bull Ultimate Drive” söndagen den 14 augusti 2005 utanför Stockholms slott. Det var en utslagningstävling och CP tog sig inte till semifinal. Veckan efter var det en välgörenhetstävling Anecto Race Day. CP lyckades till sin förvåning besegra både ”Flash” och flera andra. ”Flash” recenserade honom: CP hade spårsinne, känsla, rätt kroppsbyggnad & lyssnade på råd. Svagheterna var tidsbrist, att han fegade ur på fel ställe & att han som prins blev bedömd efter första intrycket.

⁸ Ulrika Nordlinder. Prins Carl Philip och Rörstrand i samarbete. Expressen, 2013-08-12.

CP prövade även en Volvo S60. Det första loppet var SSK-finalen (Stockholms Sportvagns Klubb) på Karlskoga den 25 september. Det andra var ett inlägg i SLC-finalen (Svenska Långdistans Cupen) på Mantorp den 16 oktober. "Flash" och Robert Dahlgren inledde. CP avslutade snabbast på en upptorkad bana. De kom på 14:e plats av 17 startande. Den dåliga placeringen berodde på att de inte hade någon anordning för snabbtankning under depåstoppen.

"Flash" var inte helt utan baktankar med CP. Han och hans firma Flash Engineering hade 2007 fått i uppdrag att rädda Porsche Carrera Cup Scandinavia som gått med en betydlig förlust. Där passade medieuppmärksamheten kring CP bra in. Mätningar visade en ökning av medietäckningen på 150 procent när CPs medverkan februari 2008 blev officiell.

Carrera Cup är en sportvagnstävling för miljonärer. De som har råd köper en ny bil varje år. De mindre bemedlade lappar och lagar. Oddsens för att CP skulle vinna åtminstone en av de nio deltävlingarna var medelhöga 1:4. Det blir för utrymmeskrävande att följa CPs tävlingar i denna och andra klasser i detalj men roligt hade han. Efter en tävling i Mantorp den 4 oktober 2010 gick det till så här:

Carl Philip trivs i gänget. Han är en vanlig pojk, säger Janne Nilsson, han som alla vi andra omogna män. I teamet är det ingen som tar hänsyn till att han är prins. ... Han har visat att han kan – och har gått från utskrattad till hyllad på tre säsonger. På festen i lördags var det ingen tvekan om att han var som vilken som helst av de andra i gänget. Han var avslappnad och spexig – på ett sätt som man sällan ser honom annars. På scen tvekade han inte att spruta ner sina teamkamrater med champagne och han skrek i kör tillsammans med dem när festarrangören Janne Nilsson förklarade tävlingen avslutad. Stämningen var så uppsluppen att en av festdeltagarna rusade fram och pussade prinsen rakt på munnen efter prisutdelningen. Prinsen bara skrattade högt åt spektaklet och festen fortsatte till långt in på småtimmarna.⁹

Åren 2008-2013 blev han successivt en bättre förare. De två bästa placeringarna var i Porsche GT3 Endurance (1:a 2010) och tillsammans med "Flash" i Swedish GT GTB-klassen (4:a 2012). 2013 lämnade han "Flash" och Porshecirkusen för den mera krävande STCC-klassen inom företaget "Volvo Polestar". CP sattes i ett förarutvecklingsprogram för att på sikt bli en bra racerförare. Jag har hittat en bedömning av hans körförmåga maj 2013:

STCC [Scandinavian Touring Car Championship] är den enda fullblodsracern bland standardbilar och har en 400+ hk mittmonterad motor på 1.8 liter. Alla bilar har samma utrustning för att göra det till en förartävling. Med förare väger bilen 1000 kg och hela karossen är byggd i kolfiber. 0-100 km på 3 sek. Toppfart på rakan c:a 250 km/tim. T ex så kräver kopplingspedalen 100 kg tryck för att röra sig och spelutrymmet är 10 mm. Fråga mig inte varför, men så är det och detta gör det extremt känsligt att komma igång och är ofta orsaken till varför vissa bilar ibland blir stående i starten. Interiören är extremt spartansk. En ratt fylld med knappor och på "brädan" framför finns bara en display på c:a 7 x 10 cm. Med paddlar bakom ratten växlar man upp och ner. Till höger på brädan fanns en massa små lampor och vippkontakter och på golvet såg jag en brandsläckare. Förarna fick åla sig in genom ett hål i en bur av stålrör och väl på plats kopplade de in sig på radion där de fick info från stallet under loppet. Att lära sig köra en sådan här bil tar i regel 2-3 år och två i gruppen

⁹ Mia Karlsson. Här hyllas motorprinsen. Expressen, 2010-10-04.

gjorde sin debut, så det var inget snack om annat än att Carl Philip och den norske debutanten Roar Lindland skulle vara statister.

...

När tävlingen så kom igång var Carl Philip het och började köra om några konkurrenter från sin tionde startruta och här lyste hans bristande rutin igenom. I en högerkurva försöker han passera en bil på utsidan och det slutar med att den andre inte håller sitt spår utan trycks ut och tar med sig Carl Philip ut i gruset. En s k racingincident enligt speakern, men visst handlade det om orutin. Nåväl. Hopplöst sist börjar Carl Philip en dåres kappkörning och kommer till slut ikapp och förbi några. Däcken var tokslut och han gick på tvären i kurvorna, men fort gick det i alla fall.

...

Mot slutet av tävlingen visade sig återigen Carl Philips bristande rutin. Med slitna däck kom han över ett krön med svag högerkurva och där måste man börja bromsa tidigare när greppet avtar vilket han alltså inte gjorde. Greppet räckte inte då bilen lättade och ställde sig därför på tvären. Slut på det roliga alltså. Min gissning efter debuten är att Carl Philip kanske redan nästa säsong kan vara uppe och nosa på den bästa gruppen. Och det är imponerande för någon som började sin racingkarriär som 28-åring och dessutom inte kör på heltid. Respekt.¹⁰

CPs racingidoler är Ayrton Senna och Michael Schuman, två av de snabbaste förarna på klotet, vilket har väckt en del farhågor. CP gillar också den kvinnliga föraren Danica Patrick som förutom sin körskicklighet är tillräckligt snygg för att draperas i bikini över en motorhuv. CP får ibland besök av 2nd best Sofia Hellqvist som har setts stå hänga i motoroverall runt depåerna.

¹⁰ Flashback. Den stora skvallertråden om H.K.H. Prins Carl Philip. ”Stefansson1”, #2798, 2013-05-05.